

مذاکره با دو بانک خارجی برای دریافت کارت‌های اعتباری

کیف ایرانی؛ «مستر کارت» آمریکایی

این کارت‌ها سهولت در حمل و نقل پول‌های کلان، ایجاد امنیت برای صاحب پول، کاربری این کارت‌ها در جهت خریدهای اینترنتی و در آخر تسهیلات روز افزونی که برای کاربرهای این کارت‌ها در اکثر نقاط جهان در نظر گرفته شده، باشد.

در این بین درآمد کمپانی و شرکت‌های صادر کننده کارت‌های مالی اعتباری بیشتر به گردش پول و حق انتقال‌ها یا ترانسفرهای مالی وابسته است. بنابراین هر چه تعداد کاربر و انتقال‌های مالی بیشتر باشد شرکت مربوطه درآمد بیشتری خواهد داشت.

اما این کارت‌های اعتباری بین‌المللی چند نوع است و کارایی آن‌ها به چه صورت است؟

این کارت‌ها بر اساس مصرف به سه نوع تقسیم می‌شوند. نوع اول، کارت‌های اعتباری یا credit card هستند که بانک قبل از صدور آنها پرسشنامه‌ای را در اختیار فرد متقاضی قرار می‌دهد که قسمت اول آن مربوط به اطلاعات شخصی فرد و قسمت دوم آن به سطح درآمدهای وی مربوط می‌شود.

بانک اطلاعات مندرج در پرسشنامه را وارد نرم افزاری به نام fico می‌کند و توانایی بازپرداخت بدهی فرد را برآورد می‌کند. در واقع داشتن خانه شخصی، ماشین شخصی و ... یک امتیاز دارد و بانک با استفاده از اطلاعات شخصی فرد سطح بازپرداخت و سطح اعتبار فرد را تعیین می‌کند.

قیدپور می‌گوید: «شخصی که کارت اعتباری دریافت می‌کند می‌تواند به وسیله این کارت خرید یا از دستگاه‌های ای.تی.ام (ATM) پول نقد دریافت کند.» موارد مصرف این کارت‌ها معمولاً برای نقل و انتقال پول بطور عمده از خارج از کشور، دریافت و پرداخت پول بدون نیاز به حمل وجه نقد برای تجار، جهانگردان، دانشجویان و موارد مشابه دیگر است.

مختلف آنها درج می‌شود. مزیت این کار برای دارندگان این کارت‌ها نقل و انتقال سریع و آسان وجه در سراسر دنیا است.»

۲ میلیارد کارت اعتباری

وی با اشاره به اینکه کارکرد شبکه این سازمان‌ها همانند شبکه شتاب در ایران است، اظهار داشت: «در حال حاضر سازمان ویزا دارای ۲۵ هزار عضو است و نشان آن بر روی بیش از ۲ میلیارد کارت اعتباری درج شده است. همچنین سازمان مستر نیز در سراسر دنیا دارای ۱۸ هزار عضو است.»

به گفته این کارشناس بانکی سازمان‌های دیگری نیز علاوه بر ویزا و مستر در دنیا وجود دارند که سطح فعالیت آنها محدودتر از این دو سازمان است.

مذاکره دو بانک

قیدپور در ادامه از مذاکره با دو بانک خارجی جهت دریافت «ویزا کارت» و «مستر کارت» خبر می‌دهد و می‌افزاید: «با دو بانک در کشورهای آذربایجان و قبرس مذاکره شده تا امکان دریافت ویزا کارت و مستر کارت برای ایرانیان نیز فراهم شود.» این کارشناس بانکی ادامه می‌دهد: «نحوه عملکرد در این روش این گونه است که فرد متقاضی درخواست خود را جهت دریافت کارت‌های ویزا و مستر به یکی از بانک‌های ایرانی می‌دهد و پولی را به بانک پرداخت می‌کند. این پول از سوی بانک ایرانی به یکی از دو بانک خارجی ارسال شده و حساب اصلی فرد در همان بانک باز خواهد شد و به نام آن بانک خارجی برای فرد کارت صادر می‌شود.»

وی در پاسخ به این سؤال که این روش در حال حاضر در چه مرحله‌ای قرار دارد، می‌گوید: «این کار هنوز در مرحله مذاکره است و عملیاتی نشده است.» شاید اصلی‌ترین دلایل گسترش روز افزون کاربرهای

آیا یکی از همین روزها «مستر کارت» یا «ویزا کارت» آمریکایی وارد کیف‌های ایرانی می‌شود؟

در تمام کشورهای جهان دریافت کارت‌های اعتباری برای دارندگان آن یک امتیاز تجاری محسوب می‌شود و سهولت در بسیاری از امور مالی و تجاری را به دنبال دارد. اما از سال‌ها پیش، و با آغاز تحریم‌ها و محدودیت‌های اقتصادی، این امتیاز از هر ایرانی که قصد سفر به خارج از کشور را دارد ربوده شده است. با این حال به نظر می‌رسد که پس از گذشت این سال‌ها، بانک‌های ایران قصد عبور از این تحریم را دارند تا امکان دریافت کارت اعتباری بین‌المللی برای ایرانیان نیز فراهم شود.

***

«قیدپور» کارشناس بانکی در زمینه صدور کارت‌های اعتباری در ایران این طور توضیح می‌دهد: «از حدود ۱۰ سال پیش بانک ملی ایران تلاش کرد که امکان استفاده از «ویزا کارت» و «مستر کارت» را برای ایرانی‌هایی که قصد سفر به خارج از کشور را دارند، فراهم کند. اما با شروع تحریم‌ها از سوی آمریکا، امکان عضویت در سازمان‌های ویزا و مستر از ایران گرفته شد.»

این کارشناس بانکی ادامه می‌دهد: «در آن زمان بانک ملی امکان صدور ویزا کارت و مستر کارت، و بانک صادرات نیز امکان ارائه مستر کارت را داشت.»

وی در پاسخ به این سؤال که کارت‌های ویزا و مستر در کدام گروه از انواع کارت‌ها قرار می‌گیرند، توضیح می‌دهد: «ویزا و مستر در واقع سازمان‌های آمریکایی هستند که طبق قوانین ایالات متحده آمریکا فعالیت می‌کنند.» وی در ادامه می‌گوید: «این سازمان‌ها دارای یک شبکه هستند که بانک‌های مختلف در سراسر دنیا با پرداخت حق عضویت به شبکه آنها متصل و نشان‌های ویزا (visa) و مستر (master) بر روی کارت‌های

وی ادامه می‌دهد: «پس از استفاده از این کارت در دوره‌های یک ماهه از طرف بانک برای شخص صورت حساب ارسال می‌شود که نحوه بازپرداخت آن به سه صورت است.»

این کارشناس بانکی در توضیح نحوه بازپرداخت پول بانک می‌گوید: «یک نحوه آن بدین صورت است پول بانک یکجا پرداخت شود. در واقع شخص پس از دریافت صورت حساب، ۱۵ روز فرصت دارد که پول بانک را پرداخت کند. اگر پرداخت کند بهره‌ای به وی تعلق نمی‌گیرد؛ مگر اینکه پول نقد از دستگاه‌های ای.تی.ام گرفته شده باشد که در آن صورت بازپرداخت پول بانک همراه با بهره خواهد بود.»

به گفته وی راه‌های دیگر بازپرداخت پول بانک نیز با به صورت قسطی یا حداقل پرداخت خواهد بود.

وی با اشاره به اینکه با توجه به اعتبار فرد در بانک، کارت‌های اعتباری انواع مختلفی دارد، اظهار می‌کند: «اگر اعتبار فرد در بانک کم باشد کارت اعتباری کلاسیک دریافت خواهد کرد که آبی رنگ است. این کارت برای اشخاصی صادر می‌شود که اعتبار آنها از ۵ هزار دلار کمتر باشد. به این کارت‌ها *visa classic card* می‌گویند.»

قیدپور ادامه می‌دهد: «اگر اعتبار فرد متوسط باشد کارت نقره‌ای رنگ به وی داده خواهد شد. به این نوع از کارت‌ها *business silver card* می‌گویند و معمولاً به فردی داده می‌شود که اعتبار وی بین ۵ تا ۱۰ هزار دلار باشد.»

وی در مورد افرادی نیز که از اعتبار بالایی برخوردار هستند می‌گوید: «برای این افراد کارت طلایی یا *gold card* صادر خواهد شد و اعتبار آنها از ۲۰ هزار دلار به بالا است.» این کارشناس بانکی ادامه می‌دهد: «معمولاً این کارت‌ها به تجار، صاحبان شرکت‌ها و افرادی که از درآمد بالایی برخوردار هستند تعلق می‌گیرد.»

مذاکره برای دریافت «ویزا کارت» و «مستر کارت» برای ایرانیان با دو بانک در کشورهای آذربایجان و قبرس آغاز شده به طوری که فرد متقاضی درخواست خود را به بانک ایرانی می‌دهد، بانک ایرانی در ارتباط با بانک‌های خارجی، اقدام می‌کند

وی در پاسخ به این سؤال که اعتبار فرد بیشتر بر مبنای چه ویژگی‌هایی سنجیده می‌شود، توضیح می‌دهد: «اعتبار فرد بر مبنای چهار C سنجیده می‌شود که عبارتند از:

- ۱) شخصیت (*character*)
- ۲) مدت زمانی که فرد با بانک کار کرده و دست چک داشته است (*consistency*)
- ۳) میزان درآمد (*capacity*)
- ۴) وثیقه (*collateral*)

این کارشناس بانکی می‌افزاید: «در واقع اگر فرد از نظر شغلی در سطح پایین باشد و مدت زمانی که با بانک ارتباط داشته کم یا فرد ناشناسی باشد بانک پس از دریافت وثیقه به وی کارت اعتباری خواهد داد.»

وی با بیان اینکه نوع دوم، کارت‌های بدهکار یا *Debit card* هستند، می‌گوید: «در این مورد شخص ابتدا باید یک حساب بانکی باز کند و پس از واریز کردن پول برای وی کارت صادر خواهد شد که در ایران نیز بسیار مورد استفاده قرار می‌گیرد.»

در واقع در این نوع کارت‌ها، وقتی که دارنده کارت با ارائه آن از فروشگاه‌های کالایی بخرد، بلافاصله یا با فاصله زمانی بسیار کم بدهکار می‌شود، یعنی قیمت کالا از حساب بانکی وی کسر می‌گردد. همچنین دارنده کارت بانکی بدهکار تنها به اندازه آخرین مانده حساب بانکی خود می‌تواند از آن استفاده کند.

قیدپور همچنین با اشاره به نوع سوم کارت‌ها می‌گوید: «نوع سوم، کارت‌های پیش پرداخت یا *prepaid card* است. در واقع در این کارت‌ها پول قبلاً در حساب وجود دارد که همانند کارت‌های هدیه در ایران است.» وی کارایی این کارت‌ها در خارج از کشور را برای استفاده از اتوبوس، مترو و خریدهای اینترنتی ذکر می‌کند.

بهره روی بهره حرام است

در این بین به دلیل اعمال تحریم‌های اقتصادی، ایرانی‌هایی که قصد مسافرت به خارج از کشور را دارند، نمی‌توانند ویزاکارت، مسترکارت یا کارت‌های اعتباری که قابلیت استفاده در تمامی کشورها را داشته باشند، دریافت کنند. «قیدپور» از دیگر مشکلات ایران جهت استفاده از کارت‌های اعتباری را قانون بانکداری کشور عنوان می‌کند و می‌گوید: «یکی از راه‌هایی که شخص دارنده کارت اعتباری می‌تواند پول بانک را پرداخت کند، روش قسطی است. در این روش فردی که به بانک بدهکار است در ماه اول بخشی از پول بانک را پرداخت کرده و بخش دیگر که به ماه دوم منتقل می‌شود همراه بهره باید پرداخت شود.»

وی ادامه می‌دهد: «در این بین اگر فرد تنها بخشی از پول باقی مانده را پرداخت کند، پولی که باقی می‌ماند علاوه بر بهره اولیه یک بهره دیگر نیز به آن اضافه خواهد شد. در واقع بهره روی بهره خواهد شد که این موضوع طبق قانون بانکداری اسلامی حرام است که باید برای آن راه‌حلی پیدا شود.»

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی